

ĎÁBLÍK

Elektronický měsíčník pro členy a přátele Cally • Číslo 165 • Vychází 5. května 2017

Milí čtenáři,

„Kdyby se mne ptali/ vyber si pět šest knih/ za které bys dal všechno/ ty ostatní ať oheň spálí...“ veršuje Vladimír Merta v písničce „Kdo jste?“. Kdyby se ptali mne, abych vybral pět šest míst, za která bych nedal za nic na světě, měl bych podobně těžkou volbu. A věřím, že vy taky. Vybrali byste rybníček za vsí, kam chodíte na procházky, balkánské pohoří, kde jste byli jednou v životě, nebo raději nějaký africký národní park? Ještěže před podobnou volbou zatím nestojíme a můžeme se brát za zachování míst za našimi humny i na druhém konci planety. Mnohdy jde o snahu neúspěšnou a občas i marnou. Žádné vítězství v ochraně přírody není na věky věků a usneme-li na vavřínech, úspěch vystřídá krach. Zastavení louky nebo vyhubení druhu, tedy ochranné prohy, jsou procesy nevratné, smutně definitivní.

Hodnota různých lokalit se těžko porovnává. CHKO Třeboňsko je jistě cennější než rybníček za vsí, což ale není argument pro zničení onoho rybníčku. V tropech mizí celé ekosystémy jako na běžícím pásu, určitě však proto nepokládáme ochranu naší přírody za zbytečnou. Nakonec i Merta dospívá u knih k podobné odpovědi: „Nechci žádnou/ a spalte jen starý jízdní řád/ Ale se slzou na víčku kradmou/ na pustém ostrově/ prahl bych žízni po slově/ a i ten bych četl rád.“ Rybníček nám z globálního pohledu může připadat zbytečný jako ten starý jízdní řád. Jenomže právě u vesnických rybníčků, v parcích a starých třešňovkách, ba i v průmyslových areálech a na sídlištních trávnících se rodí náš vztah k přírodě. Tři čtvrtiny Evropanů usínají ve městech, zatímco vesničany obklopují „velké širé rodné lány“, z nichž už dávno křepelky nevolají „pět peněz“.

Ochrana přírody potřebuje zacílit na volnou, nechráněnou krajinu. Na citlivou obnovu rybníčků a mezí, vysvobození potoků z betonových koryt či přeměnu sterilních trávníků v kvetoucí louky, na využívání obskurních míst, jako jsou silniční násypy či odkaliště. Na vysvětlování svých kroků „obyčejným“ lidem. Lehce se to píše a hůře provádí, zvláště v době, kdy se hraje o naše národní parky. „Ale místo mě se ptají slepých/ Ti odpoví bez váhání/ Bylo nás pět Korán a Píseň písni/ Holan a Nezval a Blake/ a minutky v hodovních síních/ flambují nad ohýnky z knih/ Co nejlíp hoří? Bible a Švejk,“ pokračuje Merta temně. Co nejlíp hoří? Šumavské smrky nebo stoleté lípy ze silničních alejí? Jsme-li zaměstnání obranou národních parků, nezbyvá čas ani energie na lipovou alej a městský trávník. Dá se to pochopit, ale je to špatně.

Na národní parky samozřejmě nesmíme rezignovat, ale samy o sobě nebudou a ani nemohou stačit. Musíme je propojit krajinnou sítí, nebo ještě lépe rozmanitou krajinnou mozaikou, v níž se dobře žije nejen ostatním tvorům, ale i nám samotným. Do té mozaiky potřebujeme kamínky spíše doplňovat, než abychom je nepromyšleně vydlobávali. Takže až se mne zeptají, jakých krajin se vzdám, odpovím s Vladimírem Mertou „slovo by ze mne nedostali/ Ach proboha nevím o žádné/ hledal bych marně po celé zemi.“

Jiří Řehounek

V OBSAHU TAKÉ NAJDETE

Sněmovna poprvé od listopadu 1989 ruší občanská práva	str. 3-4
Těžba uranu skončila, škody jdou do desítek miliard korun	str. 7-8
Pozvánky na akce	str. 22-25

Rozhodnuto: máme nová pravidla pro národní parky

Poslanci a poslankyně přehlasovali prezidentovo veto a definitivně schválili nová pravidla pro české národní parky. Hlasovalo pro něj 117 poslanců. Nastavili přesná pravidla péče o jednotlivé zóny ochrany přírody. Jasně deklarovaným posláním národních parků bude nyní ochrana divoké přírody na více než polovině území každého z nich. V zákoně ale chybí konkrétní termíny, kdy má být tohoto cíle v jednotlivých NP dosaženo. Chybí i minimální rozlohy území divoké přírody, pod jejichž hranici nesmí být divoká příroda zmenšena. To znamená, že i některá z dnešních nejcennějších území národních parků by mohla ztratit ochranu.

Ministr Richard Brabec a ředitelé parků proto musí v nejbližší době začít připravovat podzákoné dokumenty. Jsou jimi zonace a zásady péče. Ty stanoví území se zónami divoké přírody a kdy a jak se budou v budoucnu rozšiřovat, aby ochrana divoké přírody nezůstala jen prázdnou deklarací.

Poslanci schválili také úplný zákaz rozprodeje státních pozemků na celém území národních parků. To zabrání dalšímu potenciálnímu převádění pozemků do rukou developerů a tlaku na novou výstavbu. V zákoně nicméně chybí několik dalších záruk, které by ještě více posilovaly ochranu krajiny před nevhodnou nebo nadměrnou zástavbou.

Součástí zákona bude také nový institut tzv. klidových území, která se budou v NP vyhlášovat pro regulaci vstupu návštěvníků jen tam, kde je to nezbytné pro ochranu rostlin a živočichů citlivých na pohyb lidí (např. místa výskytu vzácného tetřeva hlušce nebo rašeliniště v NP Šumava). Zatímco dosud byl vstup návštěvníků národních parků zakázán na celém území prvních zón (s výjimkou značených turistických cest), po přijetí novely bude omezen pouze tam, kde by lidé prokazatelně ohrozili vzácnou přírodu. I do klidových území bude však možné vstoupit po značených cestách a cestách, které stanoví podle odborných posouzení správa NP.

Zákon jako celek nakonec získal přesvědčivou většinu – hlasovalo pro něj 117 poslanců (celý poslanecký klub stran ANO, KDU-ČSL, TOP 09, Úsvit, většina poslanců ČSSD a 10 poslanců KSČM. Proti zákonu bylo jen 18 zákonodárců. Jednalo se o poslance ODS a několik málo poslanců KSČM a ČSSD.

Území divoké přírody v následujících měsících a letech v každém z národních parků stanoví nově připravované podzákoné dokumenty - zonace a zásady péče o národní park. Například v NP Šumava je podle vědeckých zjištění možné vyhlásit zóny divoké přírody přibližně na polovině území již dnes. Mezinárodní unie pro ochranu přírody (IUCN) nedávno upozornila, že má-li Šumava splňovat mezinárodních kritéria pro národní parky (kategorie II dle klasifikace IUCN), musí zvětšit rozlohu území ponechaného samovolnému vývoji neprodleně na 30 % plochy národního parku a stanovit závazný harmonogram pro další rozšiřování takového území na nejméně polovinu rozlohy NP do roku 2030. Jasný výhled, kdy bude naplněn cíl NP, by měl ministr a ředitelé stanovit i v případě Podyjí, Krkonoš a Českého Švýcarska.

Novelu zákona o ochraně přírody a ochranu divoké přírody obecně v posledních týdnech podpořila

veřejnost, celá řada domácích i zahraničních osobností, stovky vědců a odborných institucí, české i mezinárodní organizace na ochranu přírody a další.

Jiří Koželouh, programový ředitel Hnutí DUHA, řekl: „Nová pravidla pro národní parky přinášejí v ochraně přírody podstatný posun k lepšímu. Většina rozlohy každého národního parku bude určena pro ochranu divoké přírody a zároveň z ní nebude automaticky vyloučen vstup ohleduplných návštěvníků. Novela zákona ovšem neříká, do kdy se to má stát, zda za pět či sto let? Ministr Brabec a ředitelé parků nyní musí bezodkladně stanovit, kde a do kdy bude území pro divočinu a šetrnou turistiku rozšířeno.“

Podle tiskové zprávy Hnutí DUHA

Sněmovna poprvé od listopadu 1989 ruší občanská práva

Poslanci zakázali sousedům připomínkovat dopady spalovny odpadů, lakovny či čerpací stanice na zdraví a životní prostředí. Návrh poslance Foldyny (ČSSD) podpořil spolu s opozicí také téměř celý poslanecký klub ANO, třetina klubu ČSSD a 2 z KDU-ČSL. Vládní poslanci tím popřeli veřejný závazek Sobotkova kabinetu, že tato občanská práva neomezí. Ministr životního prostředí Brabec, který má dotčený zákon ve výhradní kompetenci, se proti jeho seškrtání neohradil. Chybu poslanců může ještě napravit Senát.

Schválením pozměňovacího návrhu poslance Jaroslava Foldyny lidé ztratili možnost ovlivnit zda, či za jakých podmínek, bude pod jejich domy stanoveno průzkumné území pro těžbu břidlicového plynu či uranu nebo pro vyhledávání konečného hlubinného úložiště radioaktivních odpadů. Sousedé se již nebudou moci vyjadřovat k prachu či hluku ze staveb, kde neproběhne plný proces posouzení vlivů na životní prostředí (EIA). Týká se to i velkých staveb s masivními dopady na okolí - typu pražského silničního tunelu Blanka, spalovny komunálních odpadů v Chotíkově u Plzně či [skladovacích hal](#) o rozloze přes 10 ha firmy CPI Park Žďárek u severočeské obce Libouchec. Poslanci se tak postavili proti názoru drtivé většiny Čechů a Češek. Podle nedávného průzkumu názorů provedeného Centrem výzkumu veřejného mínění si 83 % dospělé populace myslí, že o místních otázkách mají rozhodovat občané.

Foldynův návrh přitom nezrychlí rozhodování o stavbách ani o jediný den. Úřední rozhodovací lhůty totiž ponechal stejné, pouze zakázal občanům, aby v jejich rámci poslali na úřad připomínky. Toto opatření omezí informace, které dosud při svém rozhodování úřady využívají, a zabráni veřejné kontrole, která je nejlepší prevencí proti korupci. V důsledku tak může dojít ke zhoršení kvality i délky rozhodování.

K podpoře Foldynova návrhu, který zabráni veřejnosti podávat připomínky, vedle jeho předkladatele veřejně podpořili např. poslanci Okleštěk (ANO), Stanjura (ODS), Kalousek (TOP09) či Klán (KSČM) [[stenozáznam](#)]. Ministryně pro místní rozvoj Karla Šlechtová (ANO), která zákon předkládá, naopak tvrdila, že k omezení účasti vůbec nedojde. Svým nepravdivým tvrzením mohla před hlasováním zmást zejména některé vládní poslankyně a poslance. Ministr Martin Stropnický (ANO) návrh, který je v přímém rozporu s programovým prohlášením vlády, podpořil. Stejně učinila třetina sociálních demokratů. Ministr životního prostředí Richard Brabec v průběhu tříhodinové debaty o zásadním seškrtání „jeho“ zákona o ochraně

přírody a krajiny nevystoupil a hlasování se zdržel.

Za zachování občanských práv se naopak postavil předseda výboru pro životní prostředí Robin Böhnisch (ČSSD), Václav Zemek (ČSSD), Ivan Gabal a Jiří Junek (KDU-ČSL) či Nina Nováková (TOP 09). Proti návrhu svého stranického kolegy Foldyny [hlasoval také](#) premiér Bohuslav Sobotka.

Poslanci dále poskytli investorům nástroj, jak obejít řádné správní řízení o výjimkách z ochrany přírody. Výsledkem bude, že o chráněných druzích rozhodnou úřady bez informací od odborných organizací a veřejnosti. Další schválené návrhy znemožní občanům připomínkovat dopady konkrétních jaderných technologií na životní prostředí a zdraví. Omezí kontrolu působení autorizovaných inspektorů. Naplnila se tak většina rizik, na které ekologické organizace předem upozornily [Infolistem](#).

Tisková zpráva Zeleného kruhu

**V poslední chvíli ještě můžeme lidem jejich práva zachránit.
Přidejte i Vy svůj podpis pod výzvu senátorkám a senátorům.
Podpisujte, šiřte a sdílejte prosím: www.vrattelidemprava.cz.**

Upravená hnízdní stěna ve Lžíně

Ve přechodně chráněné ploše Pískovna Lžín na Soběslavsku jsme také letos obnovili písčitou stěnu pro hnízdění břehulí a samotářských včel. Obnova byla spojená také s narušením povrchu v okolí stěny a vytvoření nových písčitých kopečků. Cílem všech zmíněných zásahů je udržení nebo zlepšení podmínek pro ohrožené druhy živočichů a rostlin.

Chcete-li se do lžínské pískovny podívat osobně, nic tomu nebrání. Leží u silnice mezi obcemi Lžín a Přehořov na Soběslavsku (GPS 49.2295494N, 14.7754789E). Informace o pískovně najdete i [na webu](#). Pro pohyb v pískovně nejsou dána žádná omezení, pouze v době

hnízdění břehulí prosíme, aby se návštěvníci nezdržovali příliš dlouho v blízkém okolí hnízdní stěny.

A můžete zde ulovit i jednu z našich cachí s ochránářským podtextem. O lžínské „kešce“ se dozvíte více na https://www.geocaching.com/seek/cache_details.aspx?wp=GC5WQ2C&title=piskovna-lzin, o projektu ochránářských „kešek“ pak na <http://www.calla.cz/objevtesvoupiskovnu/geocaching/>.

Jiří Řehounek

Ochranářské zásahy na budějovickém tankodromu

Jak už jsme vás v Ďáblíku informovali, proběhla letos na bývalém českobudějovickém tankodromu obnova tůň spojená s vyřezáním náletové vegetace a narušením okolních ploch. Akci mají „na svědomí“ studenti z kroužku Základy ekologie na Gymnáziu Jírovcova v čele s Jarmilou Ichovou. Práce na tankodromu již byly

ukončeny, takže se může každý přesvědčit, jak celá akce dopadla. A především nyní sledovat fascinující proces osídlování narušených ploch rostlinami a živočichy.

„HURÁ! Náletů u Vrbenských rybníků trochu ubude a živočichové budou mít trochu světla. Blahopřejeme profesorce Ichové k vítězství nad papírama a razítkama!“ komentoval situaci kolega Martin Němec na Facebookovém profilu „Chceme motýly v Českých Budějovicích“. Ke gratulaci se připojuje i redakce Ďáblíka.

Jiří Řehounek

Z polí a luk se vytrácí život, s Living Land to můžeme změnit

Současný systém zemědělství ničí naše životní prostředí. Hlavní podíl na tom má Společná zemědělská politika Evropské unie, která ve své současné podobě způsobuje pokles druhové rozmanitosti a současně nedostatečně podporuje udržitelný rozvoj venkovských komunit. Nyní se ale nabízí možnost to změnit. Organizace BirdLife Europe, WWF a EEB spustily kampaň Living land (Za živou přírodu), která vyzývá jednotlivce i celé organizace ke společnému oslovení Evropské komise a zdůraznění našeho zájmu o takovou reformu zemědělské politiky, která bude skutečně chránit prostředí, ve kterém žijeme.

V Čechách i celé Evropě dochází k obrovskému úbytku druhů obývajících zemědělskou krajinu. Za několik posledních desetiletí jsme v Evropě přišli o polovinu ptáků. Stejně kritická je situace i u méně nápadných skupin organismů jako jsou včely nebo motýli. Způsob hospodaření přitom do značné míry určuje Společná zemědělská politika, která nastavuje pravidla pro získání veřejné podpory prostřednictvím zemědělských dotací.

„Společná zemědělská politika spotřebovává zhruba 40 procent rozpočtu Evropské unie. Pokud má být tento výdaj obhajitelný i do budoucna, musíme ji změnit tak, aby vedla k produkci zdravých potravin a zároveň byla šetrná k životnímu prostředí,“ upozorňuje Václav Zámečník, odborník ČSO na zemědělství a rozvoj venkova.

Evropská komise nyní oslovila veřejnost prostřednictvím veřejné konzultace, která má za cíl zjistit požadavky na Společnou zemědělskou politiku po roce 2020. Při této příležitosti představili BirdLife, WWF a EEB svou vizi Společná zemědělská politika, která by měla podporovat lokální produkci a zpracovatelský průmysl a naopak omezit dovoz potravin a krmiv získaných neudržitelným způsobem. Je také důležité minimalizovat odpad a podpořit produkci zdravých, výživných a minimálně zpracovaných potravin, které jsou sezónní a pocházejí z lokálních zdrojů. Lidé by také měli mít možnost získat informace o vlivu výroby a distribuce potravin na jejich zdraví, životní prostředí i životní pohodu zvířat.

Před námi je nyní výzva dát Evropské komisi na vědomí, že nám reforma není lhostejná a že stojíme o novou zemědělskou politiku EU, která bude spravedlivější, bude chránit přírodní zdroje a podporovat zdravé potraviny. Možnost podpořit kampaň Living land máte pouze do 2. května. Jak pomoci? Je to jednoduché. Na webu ČSO jsme připravili elektronický formulář, který vám umožní automaticky zaslat Evropské komisi odpovědi na pět klíčových otázek o budoucí podobě zemědělské politiky. Pokud máte více

času či hlubší zájem o zemědělskou politiku EU, máte možnost zapojit se do konzultace v jejím plném znění (34 otázek). Můžete se přitom inspirovat našimi odpověďmi, ke kterým jsme připravili i zdůvodnění. Více informací naleznete na webu kampaně (www.living-land.org/czech).

„Když jsme před čtyřmi lety spustili Petici za obnovu zemědělské krajiny, překvapila nás široká podpora veřejnosti a skutečný zájem lidí o prostředí, které ji obklopuje. Právě nyní je přitom ten správný okamžik, kdy se o naši budoucnost rozhoduje na těch nejvyšších místech a každý, kdo není spokojený se současnou situací, může Evropské komisi poslat svůj vzkaz,“ doplňuje Václav Zámečník.

Tisková zpráva ČSO

Evropské státy zatočí se znečištěním ovzduší. I přes odpor Česka musí elektrárny snížit množství vypouštěných jedů

Evropské státy 28. dubna zpřísnily emisní stropy pro škodliviny, které vypouštějí velké tepelné elektrárny. Česko hlasovalo proti. A to i přesto, že kvalitu ovzduší označil ministr Brabec letos v únoru za největší problém českého životního prostředí. Úřad ministra Brabce dokonce nyní prohlásil, že jsou pro něj přísnější limity na vypouštění škodlivin nepřijatelné.

Jan Freidinger z české pobočky Greenpeace řekl: *“Nové limity vypouštěných škodlivin zachrání až 20 tisíc lidských životů ročně v celé Evropské unii. Je vskutku absurdní, že tento krok považuje české ministerstvo životního prostředí, které si ochranu ovzduší vytyčilo jako prioritu, za nepřijatelný. Ročně emise ze spalování uhlí zabijí v Česku přes tisíc lidí a stojí nás více než 70 miliard, ale i to je asi pro ministra Brabce a vládu ČR málo.”*

Dnes členské státy rozhodovaly konkrétně o budoucnosti velkých spalovacích zařízení - LCP, tedy o elektrárnách a teplárnách o jmenovitém tepelném příkonu větším než 50 MW. Kromě uhelných zdrojů se nová legislativa týká také elektráren spalujících biomasu, plyn, rašelinu či ropu. Novinka je součástí

evropské legislativy, která si klade za cíl snížit dopad velkého průmyslu na životní prostředí. Stanovuje emisní limity na základě využívání nejlepších dostupných technologií, které jsou pro jednotlivé průmyslové oblasti podrobně popsány v technických dokumentech BREF (Best REFerence).

Dokumenty LCP BREF stanovují limity emisí vypouštěných do vzduchu pro oxidy dusíku (NO_x), oxid siřičitý (SO₂), prach a poprvé také rtuť (Hg). Limity se týkají také znečištění vody kadmíem či rtuť. Znečištění ovzduší negativně ovlivňuje lidské zdraví v mnoha ohledech, včetně přispění k rozvoji závažných stavů, jako je chronická bronchitida,

astma, srdeční onemocnění a mrtvice. Podle Světové zdravotnické organizace je znečištění ovzduší „největším environmentálním zdravotním rizikem“ a odhaduje, že je odpovědné za jedno z osmi všech úmrtí na celém světě. Analýzy ukazují, že uplatnění nových přísnějších limitů u uhelných elektráren by v Evropské unii mohlo ročně zabránit 20 tisícům předčasných úmrtí způsobených znečištěním ovzduší.

Pro české hnědouhelné elektrárny bude největší výzvou především snížení emisního stropu pro oxidy dusíku na maximálně 175 mg/Nm³. Ukazuje se, že ani retrofitované bloky některých českých elektráren - například v poslední době tolik diskutovaných Počerad - tuto hodnotu nesplňují.

Od schválení a publikování nových dokumentů LCP BREF budou mít firmy čtyři roky na to, aby nainstalovaly technologie, které sníží emise na požadovanou úroveň. Jak to bude vypadat v praxi také záleží na tom, jak se navržené limity praxi použijí na národní úrovni či jak budou fungovat povolovací orgány, v případě ČR to jsou Krajské úřady. Firmy si ve specifických případech mohou zažádat o výjimku, ale musejí dokázat, že by náklady na nové technologie byly neúměrné přínosům pro životní prostředí. Každá elektrárna pak musí projít komplexním povolovacím řízením, výjimky již nebude možné udělovat automaticky a plošně.

Přestože evropské ekologické organizace včetně Greenpeace zpřísnění limitů vítají, celý proces čelil kritice kvůli tomu, že se o několik let zdržel a že v něm až příliš velkou roli měli vyjednavací z řad průmyslu, jejichž požadavkům se několikrát ustoupilo. Dnes byla například na poslední chvíli ještě dojednána výjimka pro teplárny do 200 MW, přísnější limity budou moci splnit až o tři roky později.

Lukáš Hrábek, tiskový mluvčí Greenpeace, řekl: *“Dnes schválená změna sníží množství jedovatých a škodlivých látek v ovzduší nad celou Evropou. Majitelé uhelných elektráren se ovšem budou snažit tento pozitivní trend zdržovat a investici do zdraví lidí odkládat. Nemají ale důvod se vymlouvat. Celý proces schvalování BREFů se o tři roky zdržel a zájmy energetických společností v něm už byly zohledněny, a tak i po zpřísnění je evropská legislativa mnohem benevolentnější než třeba regulace, které přijal největší znečišťovatel světa - Čína.”*

Tisková zpráva Greenpeace

Těžba uranu skončila, škody jdou do desítek miliard korun

Vyvezením posledního vozíku smolince z uranového dolu Rožná I finálně skončila těžba uranu v České republice. Těžba a upracování uranové rudy po sobě zanechaly škody velkého rozsahu, Česká republika byla nucena na jejich sanaci od roku 1989 vynaložit již více než 40 miliard korun a dalších 60 miliard ještě vydá. Jen na odstraňování následků chemického loužení ve Stráži pod Ralskem se vláda zavázala během následujících třiceti let uhradit 31,3 miliardy korun. Plány Ministerstva průmyslu na budoucí těžbu dalších ložisek, jak jsou obsaženy v návrhu Surovinové politiky ČR, by již jen z těchto důvodů měly být nadobro opuštěny.

Ve správě státního podniku DIAMO je dnes devatenáct radioaktivním rmutem a nebezpečnými odpady naplněných odkališť o celkové ploše skoro 600 ha a o objemu 53 mil. m³. Také 67 odvalů, na nichž je navrženo přes 38 milionů m³ materiálů obsahujících zbytky uranové rudy a zabírajících 470 ha.

Za třicet let chemické těžby uranu na ložisku Stráž pod Ralskem bylo do podzemí vtačeno téměř 4,1 milionů tun kyseliny sírové, 320 tisíc tun kyseliny dusičné, 111 tisíc tun čpavku a 26 tisíc tun kyseliny fluorovodíkové. V současné době zůstává v oblasti na 260 milionů m³ zamořených podzemních vod. Zbytkové chemické roztoky ohrožují plochu o velikosti 160 km² a mohou ohrozit významné zásoby podzemní pitné vody v české křídové pánvi.

Práce v uranovém hornictví měla také významné dopady na zdraví pracovníků a náhrady tak budou navyšovat sociální výdaje bývalým horníkům uranového průmyslu.

Ukončení těžby uranu v České republice je výborná zpráva vzhledem ke škodám, které působí na životním prostředí a zdraví lidí. Přejeme si, aby to byla finální tečka a veřejné prostředky směřovaly do rychlé a důkladné nápravy škod.

Edvard Sequens

Celostátní Den proti úložišti již potřetí

V sobotu 22. dubna 2017 se uskutečnil třetí ročník akce s názvem "Dne proti úložišti". Při něm se na všech sedmi lokalitách po celé České republice, kde Správa úložišť radioaktivních odpadů hledá místo pro trvalé hlubinné úložiště, uskutečnily v rámci společného protestu pochody, maraton, koncerty a další akce. Sedm lokalit =

také sedm nově vysazených stromů od lípy po platan. Starostové a obyvatelé dotčených obcí tímto veřejně upozornili na svůj zásadní nesouhlas s možností, že pod jejich domovy skončí vysoce radioaktivní odpad nebezpečný po tisíce generací. Akci letos zaštitila nově vzniklá Platforma proti hlubinnému úložišti. Projdeme si nyní jednotlivé lokality a akce na nich.

Březový potok

Že se lekne chladného a deštivého počasí? Že radši zůstaneme doma - pěkně v teplíčku, u televize nebo počítačů? Ani náhodou! Účast na dnešním celorepublikovém Dnu proti úložišti byla i těchto krajně nepříznivých podmínkách naprosto skvělá! Stačí se podívat na přiložené fotky. Potěšitelné je, že na "pačejské sekci" tradičního štafetového běhu v délce 25 km vedoucího po hranicích lokality "Březový potok" byly vidět hlavně děti. Dík za aktivní přístup patří především těm našim spolkům a organizacím, které se práci s dětmi věnují - mladí fotbalisté a hasiči, žáci základní školy a premiérově i ti nejmenší z mateřské školy.

Právě ti se svého úkolu zhostili s neuvěřitelným nadšením. Dík patří i těm jejich vedoucím, trenérům a učitelům, kteří vše organizačně zajistili.

Součástí protestní akce bylo i vysazení symbolické "lípy života" v Jetenovicích. Program pokračoval v odpoledních hodinách v sále velkoborského kulturního domu, kde starostové obcí z lokality

demonstrovali svou jednotu společným prohlášením. Následně vystoupil pěvecký sbor Velkobor a pěvecký sbor žáků pačejevské základní školy.

Tomáš Cihlář

Pořádaly obce Chanovice, Kvášňovice, Maňovice, Olšany, Pačejev, Velký Bor, město Horažďovice a občanské sdružení „Jaderný odpad – děkujeme nechceme!“.

Čertovka

Sobota v druhé půli dubna, letos s datem 22. 4. 2017, patřila stejně jako v minulých dvou letech celostátnímu Dni proti úložišti. Tentokrát poprvé mohla připravené akce na jednotlivých lokalitách částečně koordinovat a také mediálně podpořit Platforma proti hlubinnému úložišti. Toto dobrovolné sdružení obcí a spolků, založené zdola před necelým rokem jako odpověď na nefungující ministerskou Pracovní skupinu pro dialog, si klade za cíl být skutečným názorovým oponentem státu v jeho snaze o prosazení hlubinného úložiště jako jediného možného řešení i ve způsobech, jakým ho stát prosazuje. V lokalitě Čertovka na pomezí krajů Ústeckého, Plzeňského, Karlovarského a Středočeského se pořadatelství již tradičně ujaly spolky SOS Lubenec a Za záchranu kostela sv. Jiljí.

Lidé mohli vyjádřit svůj nesouhlas s vybudováním úložiště už potřetí pochodem přes místa, kde by mohl skončit jaderný odpad, stezkou Zářivkou. I přes deštivé počasí se ráno před devátou hodinou sešlo na startu pochodu v Blatně u nádraží asi šedesát lidí. Z Blatenských si přivstali jen dva. Starosta Václav Beneš (KSČM), který, stejně jako loni z obavy o podávání jednostranných informací, distribuoval právě vydaný čtvrtletník Správy úložišť, a žena, která mu asistovala pořizováním fotografií účastníků pochodu, podle jejích slov do blatenské obecní kroniky ...

Ti, kteří neholdují pochodům nebo dešti, mohli podpořit akci přímo v cíli pochodu – u kostela sv. Jiljí v Libyni u Lubence. Zde byla krátce po poledni v rámci akce Sedm statečných zasazena hrušeň, která se stromy zasazenými v ostatních lokalitách symbolizuje myšlenku společného odporu všech sedmi lokalit proti postupu státu. Hrušeň zasadili rukou společnou kromě organizátorů také lubenecký starosta Jiří Chaloupecký, senátorka Alena Dernerová, poslanec Michal Kučera a bývalý ministr a senátor Marcel Chládek. Pod kořeny hrušně byl uložen

do láhve vzkaz příštím generacím, který přítomným přečetla lubenecká zastupitelka Jana Michalcová. Uvnitř kostela pak byla zahájena vernisáží výstava fotografií s názvem Dvě cesty. V krátkém úvodním slově nabídli tvůrci výstavy Libor Michalec a Jiří Svejkovský návštěvníkům na výběr jednu ze dvou pomyslných cest znázorněných na fotografiích - zachování krajiny nebo její přeměnu k průmyslovému využití. Svoji osobní podporu zachování krajiny vyjádřili v projevech starosta Chaloupecký, senátorka Dernerová, poslanec Kučera i bývalý ministr Chládek. V průběhu vernisáže zazněly skladby současných autorů v podání mladého klavíristy Tomáše Poleny.

Ti, kteří vydrželi až do pozdního odpoledne, se mohli formou interaktivní debaty se členy spolků Richardem Kantou, Pavlem Pavlíkem a Jiřím Svejkovským dozvědět mj. o chybách při výběru lokality Čertovka pro hlubinné úložiště, o porušování zákonů Správou úložišť i o filtrování informací, které stát pouští do médií. Že bude porovnávána vhodnost lokalit, aniž by Správa úložišť stihla získat z průzkumů potřebné geologické informace, naopak nevadilo přítomnému starostovi Blatna Benešovi, který při debatě veřejně dával přednost přílivu peněz do obecní kasy.

Svůj nesouhlas s úložištěm projevila na Čertovce v průběhu celého dne zhruba stovka účastníků, kteří dorazili do Libyně. Libyňský kostel byl vybrán jako místo, kde mívají spolky pro tuto akci zázemí, protože obec Lubenec se tradičně nepodílí na pořádání Dnů proti úložišti.

Pavel Pavlík a Jitka Kantová

Pořádaly spolky Za záchranu kostela sv. Jiljí a SOS Lubenec.

Čihadlo

V rámci třetího ročníku Dne proti úložišti se v sobotu 22. dubna v Deštné konal pochod pod Deštenskou horu. Trasa pochodu vedla do míst, kde by podle plánů SÚRAO mohlo být uloženo tisíce tun radioaktivního odpadu. Deštná spolu s obcemi Lodhěřov, Světce a Pluhův Ždár tvoří lokalitu Čihadlo, která je jednou ze sedmi lokalit vytipovaných k uložení tisíců tun jaderného odpadu.

I přes značnou nepřízeň počasí přišlo na pět desítek lidí vyjádřit nespokojenost s postupem státu v otázce nakládání s jaderným odpadem. Místní lidé jsou unaveni sliby, které nejsou plněny a požadují zastavení celého procesu. Na okraji Deštné byla zasazena lípa vyjadřující víru, že občanům bude zachováno právo rozhodovat o krajině, ve které žijí a s radioaktivním odpadem bude naloženo i v souladu se zájmy příštích generací.

V sobotu v poledne proběhlo také setkání zástupců obcí, spolků a veřejnosti na hraničním přechodu Nová

Bystřice/Grametten, kterého se účastnilo více jak 500 lidí. Rakouští sousedé tak chtěli vyjádřit podporu českým kolegům z lokality Čihadlo v boji za férový proces řešení problematiky jaderného odpadu. Hraniční přechod je symbolické místo, kde se střetávají zájmy obou sousedních zemí, ale nekončí odpovědnost za jejich činy.

Petr Nohava

Pořádaly obce Okrouhlá Radouň, Pluhův Žďár a Světce a akci na hraničním přechodu spolek Waldviertler EnergieStammtisch.

Horka

Protestního pochodu v rámci celostátního Dne proti úložišti se na Budišovsku zúčastnilo na 120 lidí. Ti, kteří se letos rozhodli protestovat proti stavbě úložiště vysoce radioaktivních odpadů na Budišovsku, měli na vybranou. Většina kvůli vskutku nepříznivému počasí zvolila tradiční pláštěnkový pochod, jen největší otužilci se ohroženou krajinou vydali na kolech. Cílovou stanicí se tentokrát nestal vojenský stan v místě plánované stavby, ale přívětivé prostředí hodovského pohostinství.

Akci se spolkem Zdravý domov Vysočina spoluorganizovaly všechny obce lokality, vyjma jedné. Starosta největší z nich Petr Piňos si

posteskl nad přístupem státu, kterému je potřeba neustále opakovat jasné a důrazné ne, protože pokud se v odporu jen trochu poleví, je lokalita rázem hodnocena jako vstřícná.

O hudební doprovod se tradičně postaral harmonikář a mladí trumpetisté. Následně někteří z účastníků sledovali švýcarský dokumentární film Cesta na nejbezpečnější místo Země, zatímco jiní ve vedlejší místnosti živě debatovali. Život na jaderném smetišti je to, co si nikdo z nich nepřeje.

Na samotný závěr se skupina nejvytrvalejších vypravila před hodovskou mateřskou školku, kde děti vysadily do připravené jámy javor klen s pamětní cedulkou. Účastníci si vzpomněli i na lípu, která byla u Budišova symbolicky vysazena už před více než deseti lety.

Simona Bernátová

Pořádaly Zdravý domov Vysočina a obce Budišov, Hodov, Nárameč, Rudíkov, Oslavička, Osové, Rohy a Vlčatín.

Hrádek

Obce a spolky v lokalitě Hrádek, které již přes 20 let společně bojují proti hlubinnému úložišti jaderného odpadu na Vysočině, uspořádaly v sobotu 22. dubna společnou akci Den proti úložišti. Organizace se ujala starostka obce Hojkov paní Duchanová. Akce byla zahájena v Hojkově vycházkou na téma „Čím je vzácný Čeřínek“. Účastníci se seznámili se vzácnými přírodními lokalitami jako je např. chráněné území Hojkovské rašeliniště a dalšími a s nezbytností chránit celé území Čeříнку, které má zásadní a nezastupitelný význam pro udržení pitné vody v této oblasti a to včetně města Jihlavy.

Účastníci protestu v Hojkově varovali na transparentech před tím, že by stavba úložiště mohla zničit zdroje podzemní vody. Lokalita Hrádek se navíc nachází na evropském rozvodí, takže jsme za vodu zodpovědní nejen naší republice, ale i dalším státům.

V kulturním domě následoval velmi krásný hodinový koncert dětí kapely TUTTI ze Základní umělecké školy Jihlava. Členové zastupitelstva obce Hojkov poté zasadili na návsi v Hojkově kavkazskou jedli. Tento strom bude připomínat nesouhlas občanů se zvažovanou stavbou trvalého úložiště jaderného odpadu v lokalitě nazvané Hrádek. Pod heslem „Humorem proti úložišti“ pak členové skupiny „Roztoč“ z Dolní

Cerekve provedli k pobavení všech velmi zdařilý sborový přednes básně „K čemu je SÚRAO“. A pak již čekalo účastníky pohoštění a volná zábava. Ačkoli celou dobu, kdy akce probíhala přšelo, účastníky v celkovém počtu cca do 100 osob to neodradilo a svou účastí dali jasně najevo odmítnutí mega stavby, kterou nám stát vnucuje. Nedáme se uplatit.

Alena Slavingerová

Pořádaly obce Hojkov, Rohozná, Nový Rychnov, Milíčov, Cejle a spolky 2. Alternativa z Dolní Cerekve, Bezjaderná vysočina, KUŠ, Čistá Rohozná a Ekoinfocentrum.

Magdaléna

Den proti úložišti začal odpoledne v jistebnické osadě Makov, kde místní občané spolu se starostou Jistebnice Vladimírem Maškem a místostarostou Jiřím Popelkou vysadili sakuru. Po vzoru Japonců, kteří se pod kvetoucími sakurami - symboly přírody a života - každoročně scházejí, obdivují je a pořádají pikniky, tak založili novou tradici: každý rok by si zde chtěli připomenout, že zdejší krajina je ohrožena plány na vybudování úložiště radioaktivního odpadu a vyjádřit svoje odhodlání ji před tímto osudem bránit. Sakura připomíná také nedávnou tragickou událost – havárii atomové elektrárny ve Fukušimě.

Přes deštivé a větrné počasí se sázení i krátký piknik podařilo zdárně dokončit a makovští se vydali na pěší cestu do blízkého Padařova. V tamějším kulturním domě se sešlo asi sedm desítek lidí, aby si vyslechli přednášku fotografa Zdeňka Mlnaříka o dnešní podobě místa další jaderné havárie, elektrárny v Černobylu. Působivé vyprávění a snímky účastníky besedy zaujalo, někteří z nich by rádi vše viděli na vlastní oči, ale po tom, aby okolí Jistebnice čekal osud "města duchů" Pripjat' nebo některé okolních vysídlených vesnic, určitě netouží nikdo.

Olga Černá

Pořádaly osadní výbory Padařov a Makov a spolek Zachovalý kraj s podporou města Jistebnice, obcí Nadějkov a Božetice, osadního výboru Božejovice, spolku Naše Chyšecko a Okrašlovacího spolku pro Nadějkov a okolí.

Kraví hora

Spolek Nechceme úložiště Kraví hora zorganizoval dne 22. dubna protestní akci proti záměrům SÚRAO, vybudovat hlubinné úložiště pro jaderný odpad v lokalitě Kraví hora. Tentokrát se byla akce složená z dvou částí. První byl pochod z Kraví hory do obce Habří, v návazné části pak víc než padesát účastníků pokračovalo debatou a vysázením symbolického stromu života.

Martin Schenk

Pořádaly spolek Nechceme úložiště Kraví hora a Strana zelených Tišnov.

SONNENWELT ukazuje cestu i Čechům

Tuto otázku si kladli 30. března 2017 u příležitosti otevření nové tříleté výstavy obnovitelných zdrojů energie v dolnorakouském Großschönau. Bylo pro ni vyhrazeno místo v pasivní budově [centra SONNENWELT](#) a zahajoval ji zemský radní Stephan Pernkopf. Dotyčný také převzal v průběhu programu čestné občanství města Großschönau od starosty a jednatele SONNENWELT Martina Brucknera.

Radní Pernkopf zdůraznil přínos obnovitelných zdrojů energie, jako je vítr, voda, slunce, biomasa a geotermální energie pro rakouskou ekonomiku v oblasti pracovních míst. Theodor Zillner ze Spolkového ministerstva dopravy, inovací a technologií (BMVIT) vyzdvihl, že je potřeba inspirovat lidi prostřednictvím obnovitelných zdrojů energie a ukázat jim, jak snadné může být jejich využití. K (ještě) vyšší atraktivitě obnovitelných zdrojů v Rakousku má proto pomoci nově schválená strategie ministerstva, o níž diskutovalo 150 expertů, například z oblasti energeticky úsporných budov a e-mobility. Starosta Bruckner poukázal na to, že každému jednotlivci mohou obnovitelné zdroje přinést výhody ve formě finančních zisků a nižších nákladů na energii.

Nová zážitková výstava složená z 11 expozic vznikla ve spolupráci s inovativními rakouskými firmami. Instalace firmy SOLAR ier ukáže, jak snadno lze nastavit optimální využití solární energie nebo jak si poradit se slabým slunečním svitem. Dále jsou k vidění výstavky firem W.E.B. Windenergie (malý model větrné turbíny Vestas V112 ve srovnání se staršími typy turbín), EVN (3D animace první přečerpávací vodní elektrárny Ottenstein v Dolním Rakousku), Waldviertel Pellets (dřevěné pelety, které nyní jen v Dolní Rakousku zásobují 300 tisíc domácností), Hydroconnect (rybí přechod ve formě dvojité turbíny přečerpávají vodu i s rybami), Hargassner (kotle na pelety, dřevo a štěpku), M-Tec (tepelná čerpadla), Fronius (solární měniče), Kreisler a LION Smart (výkonnější akumulátory pro e-mobilitu) a kachlová kamna prezentovaná zástupcem Svazu rakouských kamnářů (Österreichischer Kachelofenverband). Do realizace výstavy byla rovněž zapojena Univerzita přírodních zdrojů a vědy o živé přírodě (Universität für Bodenkultur, BOKU) ve Vídni, kterou reprezentoval Prof. Tobias Pröll.

Ještě před zahájením výstavy se konala tisková konference, na níž se radní Pernkopf spolu se starostou Brucknerem a několika dalšími politickými lídry důrazně vyslovili za podpory petice 81 tisíců rakouských signatářů proti zvažované stavbě nových jaderných reaktorů v české jaderné elektrárně Dukovany. A jako obyvatelé spolkové země Rakouska se 100% podílem elektřiny z obnovitelných zdrojů od roku 2015 nabídli České republice pomoc s rozvojem obnovitelných zdrojů energie. V rozhovoru pro rakouskou TV ORF pak promluvili předseda Cally Edvard Sequens a starosta obce Okrouhlá Radouň Zdeněk Leitner (z lokality Čihadlo, kde Správa úložišť radioaktivních odpadů zvažuje vybudování hlubinného úložiště).

Olga Kališová (čerpala z článku Daniela Schmidta, Tips.at)

Kuřecí invaze

Konzumace vajíček se o Velikonocích tak nějak očekává. Takže vidět malou holčičku, jak veřejně ukusuje z vařeného vejce, nikoho nepřekvapí. A nepřekvapivá jistě byla i její otázka, zda by se z vajíčka vylíhlo kuřátko, kdyby ho nesnědla. Co však člověka (a dozajista i kura domácího) velice překvapí, byla souhlasná odpověď maminky zvědavého dítěte.

Když se děti učí v leporelech, jak se jmenují maminky a tatínci od různých zvířátek, kohoutek a slepička bývají na prvních stránkách. Rozlišit pohlaví u kura domácího nečiní dětem díky pohlavní dvojtvárnosti žádné větší potíže. O to překvapivější se může zdát, že nejen dětem, ale i rodičům unikají zjevné souvislosti.

Protože pokud by měla maminka hladové holčičky pravdu, Velikonoce jsou vlastně rafinovanou záminkou, jak zabránit přemnožení kuřátek. Takže rychle na nákup! Co bychom si počali, kdyby se ta droboť najednou začala líhnout ve všech supermarketech?

Jiří Řehounek

Omlouváme se čtenářům, že v minulém čísle *Ďáblíka* si zařádl šotek *Ďáblíček* a zpřeházel text opravníku o veverkách k nečitelnosti. Rozhodli jsme se proto otisknout jej ještě jednou.

Zrzečky a ty ostatní

Asi nemá smysl vysvětlovat čtenářům *Ďáblíka*, že rezavé, hnědé i černé veverky patří ke stejnému druhu, byť je stále ještě určitá část lidí skálopevně přesvědčena o pravém opaku. Veverka obecná, jediná veverka žijící v České republice, má prostě jen různé barevné formy.

Nezdá se, že by naše veverky projevovaly nějaké vzájemné tendence k rasismu, ačkoli jsou z něj lidmi někdy podezírány. Rezavé a tmavé veverky se běžně vzájemně páří a v jednom vrhu se proto mohou spolu ocitnout mláďata různých barev. Rozhodně není pravda, že by tmavě zbarvené veverky byly silnější a vytlačovaly svoje rezavé příbuzné. Někdy se však uvádí souvislost rezavé barvy s litsnatými lesy a tmavé barvy s jehličnatými lesy.

Rasistické tendence ve vztahu k veverkám tak projevují jedině lidé, kteří z nějakého důvodu preferují veverky rezavé. Vezměte si jen bezpočet dětských knížek, ve kterých se veverka vyskytuje. Viděli jste v nich někdy na ilustracích veverku hnědou nebo černou?

Jiří Řehounek

„Divočina“ na Šumavě je jen romantickou iluzí zelených, u těch mazanějších pak přímo nástrojem moci a ohlupování lidí. Nástrojem zelené totality. Ono s tou „divočinou“ je to na Šumavě jako v Orwellově románu. Kdo ovládne jazyk, ovládne realitu. Zelení se o to na Šumavě pokoušejí a podle ohlasu mnohých lidí, i umělců a herců, se jim to daří.“

Petr Zimmermann, expert ODS pro zdravotnictví (z článku Pozor, Šumava, vstup zakázán, Lidové noviny, 1. 3. 2017)

„Novela zákona je vítězstvím lži, demagogie, partikulárních zájmů a honu na voliče nad pravdou a skutečnou ochranou přírody.“

Antonín Schubert, starosta Modravy (Deník, 1. 3. 2017)

Výsledky anket „Ropák 2016“ a „Zelená perla 2016“

Celkem 95 členů nezávislé Komise ze 107 rozhodlo o vítězi 25. ročníku ankety „Ropák roku“ o antiekologický čin (osoba, která se prosazováním nějaké stavby či záměru, vydáním rozhodnutí či budováním stavby nejvíce zasloužila o poškození životního prostředí) a 22. ročníku ankety „Zelená perla roku“ o antiekologický výrok. Členy Komise jsou např. sociolog Jan Keller, ekologická ekonomka Naďa Johanisová či publicista Vladimír Just.

Titul Ropák 2016 získal

Dan Ťok, ministr dopravy – Pardubický kraj, Ústecký kraj, Česká republika (276 bodů)

- za hlavní podíl na politicky účelovém rozhodnutí české vlády ze dne 2. 5. 2016 o nezařazení lokality Louky u Přelouče do evropské soustavy chráněných území NATURA 2000, včetně území Slavíkových ostrovů se dvěma druhy modrásků a s dalšími téměř 70 zvláště chráněnými druhy živočichů, jejichž biotopy by byly plánovaným plavebním kanálem u Přelouče za 3,1 miliardy korun zničeny, a to i navzdory nesouhlasu Ministerstva životního prostředí, AOPK ČR a řady nezávislých odborníků a opakovaném požadavku Evropské komise na zařazení, takže ČR hrozí soudní řízení u Evropského soudního dvora,

- za hlavní podíl na rozhodnutí české vlády ze dne 2. 5. 2016 o zařazení kaňonovitého údolí Labe v CHKO České středohoří pod názvem Porta Bohemica do evropské soustavy chráněných území NATURA 2000 za účelem ochrany bobrů a lososů bez cenných bahnitých a šterkových náplavů s výskyty unikátních druhů rostlin a živočichů, a to navzdory odborným argumentům a opakovaném požadavku Evropské komise na jejich zařazení, takže ČR hrozí soudní řízení u Evropského soudního dvora: hlavní motivační odporu rezortu dopravy je výstavba jezu u Děčína za 4,2 miliardy korun, který je v konfliktu s účelem ochrany území NATURA 2000 a dalších částí přírody,

- za zodpovědnost při povolení ročního zkušební provozu na dálnici D8-0805 Lovosice – Řehlovice v CHKO České středohoří k předem vyhlášenému termínu od 17. 12. 2016, ačkoliv se při projektování a výstavbě dálnice ignorovalo, že trasa prochází rizikovým sesuvným územím délky 3 km a že část estakády Prackovice je velmi nestabilní, neboť se v tomto úseku mj. rozvrátil hydrologický režim podzemních vod, takže se zde jezdí max. rychlostí jen 60 km/h a pokračují zde neplánované rozsáhlé zabezpečovací práce,

- za předložení návrhu na jednání české vlády dne 11. 5. 2016 neprovádět nové hodnocení vlivů u několika účelově vybraných prioritních dopravních staveb na životní prostředí

z celkových 98, které byly posouzeny podle dávno neplatného zákona č. 244/1992 Sb. a v rozporu s evropskou směrnicí EIA, čímž se zabrání účasti a připomínkování veřejnosti a možnosti v novém procesu navrhnout k posouzení i jiné varianty, takže do zákona č. 100/2001 Sb., o hodnocení vlivů a životní prostředí byl „uměle“ včleněn § 23a, který takovou výjimku umožnil a vláda ji pak realizovala v nařízení č. 283/2016 ze dne 24. 8. 2016 o stanovení těchto devíti staveb: úseky dálnic D1, D3, D6, D11, D35, D48, D49 a D55 a modernizace jedné železniční tratě.

Zelenou perlu 2016 získal

Roman Váňa, poslanec Poslanecké sněmovny P ČR (ČSSD) (203 bodů)

„S auty je to náměstí hezčí, smysluplnější, živější, prázdné bez aut mi to přijde podle návrhů, co jsem viděl, ošklivější, nelidské.“

(reakce na návrh vedení Prahy, aby se na Malostranském náměstí zrušilo parkoviště pro automobily) z článku Neberte nám parkoviště. Poslanci protestují proti vyhánění aut z Malostranského náměstí

<http://zpravy.aktualne.cz/domaci/neberte-nam-parkoviste-poslanci-protestuji-proti-vyhaneni-au/r~c4196bd8d40411e5bb3a0025900fea04>, 15. 2. 2016

Kdo a za co se umístil na dalších místech obou anket, Vám přineseme v příštích číslech Ďáblíka.

Nejčastější příčiny dopravních nehod? Nepozornost a špatný odhad situace, ne stromy v alejích

Co je nejčastější příčinou nehod na českých silnicích? Na tuto otázku každoročně odpovídají [policejní statistiky nehodovosti](#). Ty jsou ale opakovaně špatně interpretovány a používány jako argument pro plošné kácení stromů podél silnic. Nezaměňujme ale důsledky s příčinami. Tvrdá data potvrzují, že srážka s pevnou překážkou sice často končí tragicky, ve skutečnosti ale zdi domů, pilíře mostů, skály ani stromy v alejích nebývají skutečnou příčinou nehod. Ze statistik za rok 2016 vyplývá, že nejčastěji nehody zavinilo „nevěnování se řízení vozidla“ a nejčastějším druhem nehody byla „srážka dvou jedoucích vozidel“. Úřady by se proto měly více zaměřit na osvětu řidičů. Plošná kácení stromů nehodám nezabrání.

„K jízdě motorových vozidel je určena vozovka, nikoliv okolní krajina. A ne každá silnice je dálnicí nebo rychlostním tahem. Od silnic nižších tříd nikdy nemůžeme odstranit všechny pevné překážky. Nejde jen o

stromy, ale i o domy, skály nebo různé podjezdy a mosty. Za volantem s nimi prostě musíme počítat.“ říká vedoucí kampaně Zachraňme stromy Marcela Klemensová ze spolku Arnika.

U českých silnic zemřelo v loňském roce 545 osob a 2 580 lidí bylo těžce zraněno. Kolize se stromem, kterou v loňském roce nepřežilo 75 osob, je tragickým důsledkem, nikoliv příčinou dopravní nehody.

Policie by se měla více zaměřit na osvětu řidičů a ve spolupráci se silničními správami instalovat bezpečnostní prvky podél silnic, jako jsou například odrazky, bílé pruhy na kmenech stromů, a vhodné dopravní značení. Hromadné odstranění stromů od silnic by na skutečné příčiny dopravních nehod ani na jejich množství nemělo žádný vliv.

„Stromy a aleje do české krajiny patří. Přítomnost vzrostlých stromů navíc společně s jejich řádnou údržbou zvyšuje atraktivitu místa k bydlení. Na nezodpovědnost některých řidičů a porušování předpisů nemohou dopláctet lidé, kteří v krajině podél silnic žijí,“ dodává Klemensová.

Arnika se snaží přispívat k větší bezpečnosti českých a moravských silnic i přímo. Od roku 2009 spolu s místními občany a dobrovolníky z celé republiky označila téměř tisícovku stromů lemujících silnice bílými reflexními pruhy. Situace se za 8 let v mnoha krajích změnila a krajské správy silnic natírají stromy reflexními pruhy samy. Mnohde také kombinují bílé pruhy s odrazkami. Naposled tuto metodu inovovala [Správa silnic Moravskoslezského kraje](#).

Další novinkou na silnicích v Moravskoslezském kraji je nová dopravní značka s dodatkovou tabulkou upozorňující na nedostatečný průjezdní profil kvůli přítomnosti stromů. [Byla instalována](#) na vjezdu do historické aleje mezi Radkovem a Dubovou na Opavsku. U vzniku této dopravní značky stála i Arnika, když v roce 2015 poslala svůj návrh Ředitelství silnic a dálnic.

Zachování stromořadí podél našich silnic a zároveň zajištění bezpečnosti silničního provozu je výzva, jejíž proměna v realitu závisí na dlouhodobé spolupráci a efektivní komunikaci všech zainteresovaných stran, včetně laické veřejnosti.

Tisková zpráva spolku Arnika

Hrdlička divoká si zaslouží naši pozornost!

Na území střední Evropy pravidelně hnízdí dva druhy hrdliček. Zatímco hrdlička zahradní je běžným obyvatelem lidských sídel a potkáváme se s ní v podstatě každodenně, hrdlička divoká je mnohem vzácnější, a navíc z naší krajiny rychle ubývá.

Hrdlička divoká je typickým obyvatelem zemědělské krajiny, kde vyhledává různé remízky, větrolamy, stromořadí apod. Zastihnout ji lze často i v lesních biotopech, především na okrajích lesů a v blízkosti pasek. Její hnízdní areál se rozprostírá od západního okraje evropského kontinentu a severní Afriky až po Čínu a západní hranice Mongolska. Na severu je ohraničen pobřežím Bílého moře a na jihu sahá až po Saharu a Arabský poloostrov. Zimoviště pak leží v subsaharské Africe. V terénu lze hrdličku divokou nejlépe zaregistrovat podle typických hlasových projevů – opakovaného „rru rrů“, které můžeme zaslechnout ihned po jejím přiletu ze zimoviště, tj. přibližně okolo poloviny dubna až do odletu, který spadá na srpen a

září. Nejvíce se však ozývá v první polovině května a také přibližně v druhé polovině června.

V posledních desetiletích byl u tohoto druhu na úrovni Evropy zaznamenán dramatický pokles početnosti. Na základě monitoringu běžných druhů ptáků bylo zjištěno, že se od roku 1980 velikost evropské populace snížila přibližně o 80 %. Na území ČR pak ve stejném období zmizelo přibližně 60 % hrdliček divokých. Mezi hlavními příčinami těchto změn bývá uváděn lov, a to především na tahových cestách přes středomoří, v menší míře pak i na hnízdištích. Další pravděpodobnou příčinou je pak postupná intenzifikace zemědělství a postupné změny biotopů. Právě kvůli dramatickým změnám její početnosti bude pro hrdličku divokou vypracován Akční plán EU, který by měl být v budoucnu základním dokumentem, od kterého by se měla odrazet konkrétní ochranná opatření.

Jak již bylo zmíněno, za úbytek hrdličky divoké může především lov na tahových cestách, ale také změny biotopů na hnízdištích. Abychom mohli detailně posoudit vliv druhé z těchto příčin a hrdličku na našem území i v rámci celé Evropy účinně chránit, je nutné mít o jejích nárocích na prostředí co nejpřesnější znalosti. Ze střední Evropy však recentní detailní studie chybí. Jednou z možností studia hrdličky může být například vyhodnocení preferencí jednotlivých biotopů na základě jejího (ne)výskytu v různých oblastech ČR. Jak již ukázaly různé pilotní studie, mohou v tomto bodě pomoci všichni záměrci o přírodu, a to tak, že budou vkládat veškerá

pozorování hrdličky divoké do Faunistické databáze ČSO (avif.birds.cz). Vždy je ale nutné uvedení přesné polohy (bod do mapy), počtu jedinců a jejich chování (např. zadáním některé z atlasových kategorií). Ideálním termínem je období zvýšené hlasové aktivity, tj. první polovina května a poté přibližně druhá polovina června až do 1. dekády července. Cennější jsou pak samozřejmě opakované záznamy na stejné lokalitě či nálezy hnízd. Při jejich objevení je na prvním místě samozřejmě obezřetnost před nadměrným rušením ptáků, na druhém pak detailní popis (umístění, výška nad zemí, druh vegetace, fotografie apod.). Při zadávání hnízd do databáze je nutné uvedení příslušné hnízdní kategorie v poli „aktivita“.

Protože každá správná studie potřebuje i kontrolu, pomůže také, pokud budete do databáze vkládat úplné seznamy pozorování i z míst, kde jste hrdličku nezaznamenali. Velmi cenná data s obrovským potenciálem pro mnoho odborných a ochranných výstupů pak nabízí i Jednotný program sčítání ptáků (JPSP), který je určený především pokročilým ornitologům.

Jan Havlíček (převzato z webu ČSO)

Vzniká nová komunitní přírodní zahrada na Rudolfově

V dnešní době se neustále poukazuje na to, co je špatně. My jsme se rozhodli motivovat lidi svým pozitivním přístupem. Díky pozemku, který nám v říjnu 2016 připadl, můžeme ukázat, jak z ničeho, z holého pole, jde jednoduchými kroky podle principů přírodních a dešťových zahrad, vytvořit místo, které si bude užívat jak komunita, tak široká veřejnost.

Indiáni nám připomínají něco, co v nás budí velký pocit zodpovědnosti: „Zemi máme půjčenou od našich dětí“. A protože věříme v sílu myšlenky a ochotu lidí, kteří dovedou myslet hlavně srdcem, chtěly bychom vám s radostí představit nový projekt

Komunitní přírodní zahrady Naše zahrádka. Jsme skupina přátel, která společně tvoří už tři roky při Ukázkové přírodní zahradě Anastazie na Rudolfově u Českých Budějovic. Nyní máme možnost starat se i o vlastní pozemek o rozloze 3500 m², kde vznikne 12 komunitních zahrad.

Jde o bývalé pole v blízkosti Anastazie, která je nám vzorem a z níž budeme mít zajištěno metodické vedení. Chceme dát nový život půdě vydrancované konvenčním zemědělským využíváním, převzít za ni zodpovědnost a chovat se podle toho. Vrátit se při péči o zahrádky k zásadám přírodních a dešťových zahrad podle našich babiček a dědů, čerpat také z poznatků

dnešní doby, přizvat i širokou veřejnost a dát unaveným lidem možnost odpočinku, podnikavým pocit smysluplného uplatnění, dětem bezpečný a inspirující prostor k hrám a poznávání, a hlavně nejrůznějším tvorům z okolí domov, kde by nebyli ohrožováni znečištěním, suchem, hlukem, stroji a jinými civilizačními vymoženostmi zaměřenými jen na pohodlí lidí bez ohledu na naše spoluobyvatele na Zemi.

Založíme jezírko, které přispěje ke zkvalitnění žití nejen v našem prostoru, ale i v okolí. Voda znamená život a podpoří snahu komunity dál pracovat s půdou. A pokud nám to prostředky umožní, vybudujeme v areálu, v brzké době, kromě Včelí stezky také tři další naučné stezky - o významu vody, půdy a stromů v krajině. A právě budování jezírka bude spolu s oplocením pozemku je to první, do čeho se chceme letos na jaře, krom výsadby pustit. Připravujeme k tomu již všechny kroky.

Chceme se stát prostorem osvěty a informací důležitých pro život. Bude nám ctí a největší odměnou, když k nám najdou cestu lidé z okolí i z daleka, aby si prostor užívali společně s námi, a když náš příklad budou následovat další a další a ideálně ještě další :-), a podpoří tak vznik rajských oáz, plných vláhy a života, po celé naší krásné zemi.

Pomozte nám finanční částkou či materiálně dle svého uvážení a možností, případně v šíření informací o našem projektu, a skrze nás pomůžete mnohem většímu počtu lidí i přírodě. Sbíрка probíhá na spolkové číslo účtu: 2801053371/2010, kdy stačí do poznámky uvést slovo DAR. Moc se nám líbí, když energie plyne, proto máme pro přispěvovatele připravené zajímavé dárky a protislužby od spřátelených firem či jednotlivých členů spolku. Pokud by vás zajímalo více informací, napište nám na pozemskenebe.alena@gmail.com. Samozřejmostí je příprava sponzorské smlouvy či se domluvit na čemkoliv, co by pro vás i pro nás mohlo být schůdné.

Bližší informace o komunitní přírodní zahradě Naše zahrádka naleznete zde: <https://www.pozemskenebe.cz/rubrika/komunitni-zahrada-nase-zahradka/>

Alena Kučerová

Vybrali jsme pro vás ze 400 různých tipů na výlety po Jihočeském kraji, které všechny najdete v databázi Envirooskop na webu www.envirooskop.cz. Jeho zpracovatelem je jihočeská Krajská síť environmentálních center KRASEC.

Cepská lesní pískovnička (lat: 48.9241 lon: 14.8398)

V tůních s křišťálově čistou vodou uvidíte čolky a další vodní živočichy jako v akváriu. Na březích rostou rosnatky a skáčou rosničky.

Od roku 1987 se tady příležitostně těží písek pro úpravu lesních cest. Díky spolupráci Správy CHKO Třeboňsko a Lesů ČR však namísto obvyklé borové monokultury postupně vzniká mozaika tůní, rašeliníšť, suchých i vlhkých písčin a porostů mladých dřevin. V pískovně roste několik druhů ohrožených rostlin. Poměrně hojně se setkáme s masožravou rosnatkou okrouhlolistou, třezalkou rozprostřenou a plavuňkou zaplavovanou. Pískovna je ale známá hlavně kvůli obojživelníkům.

Nejvhodnějším obdobím k návštěvě je proto jaro, kdy se v tůních žáby a čolci rozmnožují. V pískovně můžete potkat všechny tři jihočeské druhy čolků, tedy čolka velkého, obecného i horského, a navíc ještě rosničku zelenou, ropuchu obecnou, blatnici skvrnitou, skokana štíhlého, zeleného a krátkonohého. V tůních se množí také rozmanitý vodní hmyz, z něhož zaujmou především elegantní vážky včetně kriticky ohrožené vážky běloústé. O dalších vzácných druzích živočichů se můžete dočíst na informační tabuli.

Další zajímavosti: Když v pískovně odklopíte nějaký předmět ležící na písku, například kus dřeva, často se vám naskytne pohled na spleť chodbiček. Pravděpodobně budou patřit zvláštnímu hmyzu - krtonožce, která má přední končetiny uzpůsobené k hrabání, a opravdu tvarem upomínají na krtka. Krtonožky jsou schopné „zpívat“ (odborně řečeno stridulovat) a to třením přeměněného prvního páru křídel (krytky). U většiny ostatních zástupců rovnokřídlého hmyzu striduluje pouze samec, u krtonožek však zpívají samci i samice.

Povaha terénu: Území je dobře přístupné s výjimkou některých okrajových částí, terén lokality nenáročný.

Dostupnost: Na lokalitu se dostanete vlakem (zastávka ČD Majdalena), autobusem (zastávka Majdalena, žel. Stanice). Autobusová zastávka se nachází před budovou železniční stanice. Přes prázdniny jezdí i cyklobusy. Od zastávky se vydáte cca 70 metrů směr Suchdol nad Lužnicí, poté po silnici zahnete doprava, půjdete přes koleje stále po silnici cca 3,5 km. Po levé straně minete postupně 4 odbočky na upravené lesní svážnici se zákazem vjezdu. Na čtvrté levé odbočce je přes svážnici závora, za kterou je vstup na lokalitu. Cca 100 metrů od vstupu na lokalitu je informační tabule, ke které dojdete po širší pěšině, nevzdávejte prohlídku lokality hned po projití prvního písečného jezírka, odměnou Vám bude malebný obrázek s tůnkami a lekníny. K lesní pískovničce je možné se dostat i autem, které necháte na lesní cestě cca 300 m od lokality. Po lokalitě se částečně můžete pohybovat s kočárkem i s vozíkem s asistencí.

Zaniklá vesnice Jaroslavice (lat: 49.1566 lon: 14.4578)

Vorařská obec Jaroslavice byly kdysi živá vesnice. Pak roku 1988 zanikly. Dnes se sem lidé vracejí.

Stálo zde asi 35 domů, mlýn a škola. Domy byly zbourány kvůli Hněvkovické přehradě, která zadržuje vodu pro chlazení Temelína. Lidé odešli a do okolí se vrátila „divočina“. Zůstalo pouze několik novějších chat, dnes jich tu stojí mnoho nově postavených. Na bývalé návsi byla postavena replika kdysi zbořené kapličky, která původně stála cca o 100 m blíže k řece. V historii tady hrála významnou roli voroplavba, dnes se tu můžete věnovat koupání, rybaření i plavbě anebo bruslení - v zimě můžete využít upravenou

bruslařskou trasu z Hněvkovické přehrady. Více o historii <http://www.zanikleobce.cz/index.php?obec=961>

Další zajímavosti: Poblíž se nachází soukromá pískovna, kde lze pozorovat hnízdicí břehule říční (<http://www.calla.cz/brehule/brehule.php>). Asi 1 km proti proudu leží další zaniklá osada Pardovice, ve které stávalo asi 8 domů a kaplička. Dnes jsou zde chaty, dá se tu koupat a rybařit.

Povaha terénu: Na místě rovina, přístup z prudkého kopce.

Dostupnost: Autem z obce Hroznějovice, dále po velmi špatné asfaltce (vhodné pro terénní auta, nikoliv pro kola). Na kole odbočte z trasy 1060 na sjízdnu lesní asfaltovou cestu, dále po polní cestě do Jaroslavic.

Vybrali pro vás Jiří Řehounek a Edvard Sequens

POZVÁNKY NA AKCE

Vítání ptačího zpěvu – akce v Jihočeském kraji

České Budějovice

Sraz **v sobotu 6. 5. v 7:30** na východním okraji PR Vrbenské rybníky, 150 m SZ od točny trolejbusu č. 9 v Českém Vrbném. Hlavní náplní bude pozorování ptactva na Vrbenských rybnících a okolních aktuálně atraktivních lokalitách, ukázka kroužkování ptáků a povídání na libovolná ornitologická témata, např. pták roku nebo ptačí oblasti. Dobrou náladu, svačinu a dalekohled s sebou. Vede Vojta Kubelka, [kubelkav\(zavináč\)gmail.com](mailto:kubelkav(zavináč)gmail.com), 721 018 336.

Nadějkov

Sraz **v pátek 9. 6. v 15:45** na náměstí. Vycházka spojená s poslechem ptačího zpěvu, pozorováním ptáků, prezentací prvků pomoci a ochrany ptáků. V případě příhodných podmínek ukázka odchytu a kroužkování ptáků. Vede Josef Jahelka (tel.: 723 432 988).

Písek

Sraz **v neděli 14. 5. v 6:00** na dolním nádvoří před přednáškovým sálem Prácheňského muzea - vchod průchodem Obchodní akademie. Chcete potkat koroptev či křepelku nebo poslouchat slavíka přímo v Písku? Potěšit se zpěvem ptačího chóru přímo v centru nerušeném hlukem dopravy a jiných městských

zvuků? Dozvědět se, kolik druhů ptáků žije s námi přímo ve městě nebo se začít učit poznávat ptáky podle zpěvu? Podívat se na kroužkování? Procházka ranním městem plným ptačího zpěvu, který ještě neruší hluk dopravy. Zoologové Prácheňského muzea Jiří Šebestian a Karel Pecl Vás tentokrát vezmou do průmyslových a devastovaných částí města za překvapivými ptačími obyvateli našeho města. Dalekohledy vítány. S dalekohledem uvidíte 10x více. Kontakt: sebestian(zavináč)prachenskemuzeum.cz, tel: 382 201 111 (ústředna muzea)

Planá nad Lužnicí

Sraz **v pondělí 8. 5. v 8:00** v ulici V Hlinách (před sběrným dvorem). Vycházka spojená s poslechem ptačího zpěvu, pozorováním ptáků, prezentací prvků pomoci a ochrany ptáků. V případě příhodných podmínek ukázka odchyty a kroužkování ptáků. Vedou Stanislav Vyhnaň, František Vališ a Josef Jahelka (tel.: 723 432 988).

Tchořovice u Blatné

Sraz **v pondělí 8. 5. v 8:15** v Tchořovicích u Blatné na zastávce ČD. Z Blatné je možné přijet na kole, autem či přijít pěšky (pěkná trasa vede přes Řečici kolem Hajanského rybníka). Kdo se mailem předem nahlásí, a přijede do Tchořovic do 6:52 (čas příjezdu vlaku od Blatné), uslyší po ránu nejvíc ptáků a může se zúčastnit už začátku doprovodné kroužkovací akce, ukázkou kroužkování ale uvidí všichni účastníci. Vycházka povede k rybníku Hořejší a do lesa „Bažantnice“ s kolonií volavek popelavých, případně až na hráz rybníka Nového a k bývalému letišti. Vhodná je obuv do mírného vlhka a dalekohled. K dispozici bude i velký stativový dalekohled. Budou rozdány informační materiály o ptácích, vycházka je vhodná i pro děti, pro které budou připraveny jednoduché soutěže. Vycházku připraví blatenští ornitologové (členové ČSO) ze ZO ČSOP Blatná, hlavními organizátory jsou Petr Pavlík a Petr Louda. Kontakt: csopblatna (zavinac) seznam.cz. Bližší informace i z minulých vycházek na [stránkách ZO ČSOP Blatná](#).

Informace o Vítání ptačího zpěvu v jiných krajích ČR najdete na webu ČSO zde: <http://cso.cz/index.php?ID=3073>

Calla vás srdečně zve na přednášku

Velký návrat vlka?

s Josefou Volfovou z Hnutí DUHA

Informace o výskytu vlků začínají přicházet ze stále více míst naší republiky včetně Šumavy. Můžeme se těšit z návratu mýtické šelmy? Mají se bát chovatelé koz a ovcí nebo turisté?

Ve středu 17. května 2017
od 18:15 hodin

v galerii Měsíc ve dne, Nová ul. 3, České Budějovice

Více informací:

Calla – Sdružení pro záchranu prostředí, Fráni Šrámka 35, České Budějovice
tel.: 384 971 930, calla@calla.cz, <http://www.calla.cz>

*Tento projekt je spolufinancován Statutárním městem České Budějovice.
Akce je rovněž podpořena Jihočeským krajem a sítí Krasec.*

Calla a Správa CHKO Blanský les Vás srdečně zvou na přírodovědnou vycházku

„Za ptáky a orchidejemi k Borskému rybníku“

s botaničkou Terezou Rejnkovou (SCHKO Blanský les)
a ornitologem Petrem Veselým (PřF JU)

Botanicko – ornitologická vycházka k Borskému rybníku u Křemže s ukázkou odchyty a kroužkování ptáků. Vycházka s odborným výkladem je vhodná i pro děti a potrvá tři až čtyři hodiny. Trasa bude částečně sjízdná pro dětské kočárky. Účastníkům doporučujeme pevnou obuv do mokra.

Neděle 4. 6. 2017 od 8:30 hod.

Sraz na vlakovém nádraží v Křemži (vyčkáme příjezdu vlaku z Českých Budějovic v 8:32)

Calla Vás srdečně zve na přírodovědnou vycházku

„Výprava do Pískovny u Žemličky“

s entomologem Petrem Hesounem (Hamerský potok o. s.), botaničkou Klárou
Řehounkovou (PřF JU) a entomologem Jiřím Řehounkem (Calla)

Přírodovědná vycházka do lesa mezi Hlubokou u Borovan a Jílovicemi, jejímž cílem je přírodovědně zajímavá Pískovna u Žemličky. Vycházka s odborným výkladem je vhodná i pro děti a potrvá dvě až tři hodiny. Trasa bude většinou sjízdná i pro dětské kočárky.

Sobota 17. 6. 2017 od 8:30 hod.

Sraz na vlakové zastávce Hluboká u Borovan (vyčkáme příjezdu vlaku od Českých Budějovic v 8:33).

Více informací: Calla – Sdružení pro záchranu prostředí, Jiří Řehounek, tel.: 605 066 898,
RehounekJ@seznam.cz, <http://www.calla.cz>

Tento projekt je spolufinancován Statutárním městem České Budějovice a sítí Krasec za podpory Jihočeského kraje.

Zpravodaj Ďáblík pro své členy a přátele vydává:

Calla – Sdružení pro záchranu prostředí

Naše adresa: Fráni Šrámka 35, 370 01 České Budějovice

Telefony: 384 971 930, 387 311 381 • **Fax:** 384 971 939

E-mail: calla@calla.cz • **Internet:** <http://www.calla.cz> • Calla je také na [Facebooku](#)

Naše konto: 3202800544 / 0600 GE Money Bank, pob. České Budějovice

IČO: 62536761

Uzávěrka dalšího čísla je do 15. května 2017. Články posílejte na edvard.sequens@calla.cz.

Databázi odběratelů spravuje Romana Panská. Nechcete-li dostávat tento zpravodaj, napište nám a my Vás okamžitě vyřadíme z adresáře. Chcete-li se přihlásit k jeho pravidelnému odběru, pište na calla@calla.cz.

Všechna starší čísla občasníku Ďáblík najdete na webových stránkách Cally.

Líbil se Vám Ďáblík? Pomozte nám s jeho šířením!

Pošlete ho svým přátelům s nabídkou na pravidelný odběr do e-mailové schránky.

Můžete nám také přispět na vydávání.

Použijte číslo účtu 3202800544 / 0600 a variabilní symbol: 111.

Děkujeme!